

Põllumajanduse Registrate
ja Informatsiooni Amet
ESTONIAN AGRICULTURAL REGISTERS AND INFORMATION BOARD

EUROOPA KALANDUSFONDI TOETUSED PRIAst

Tartu, 2011

Kalandusest Eestis

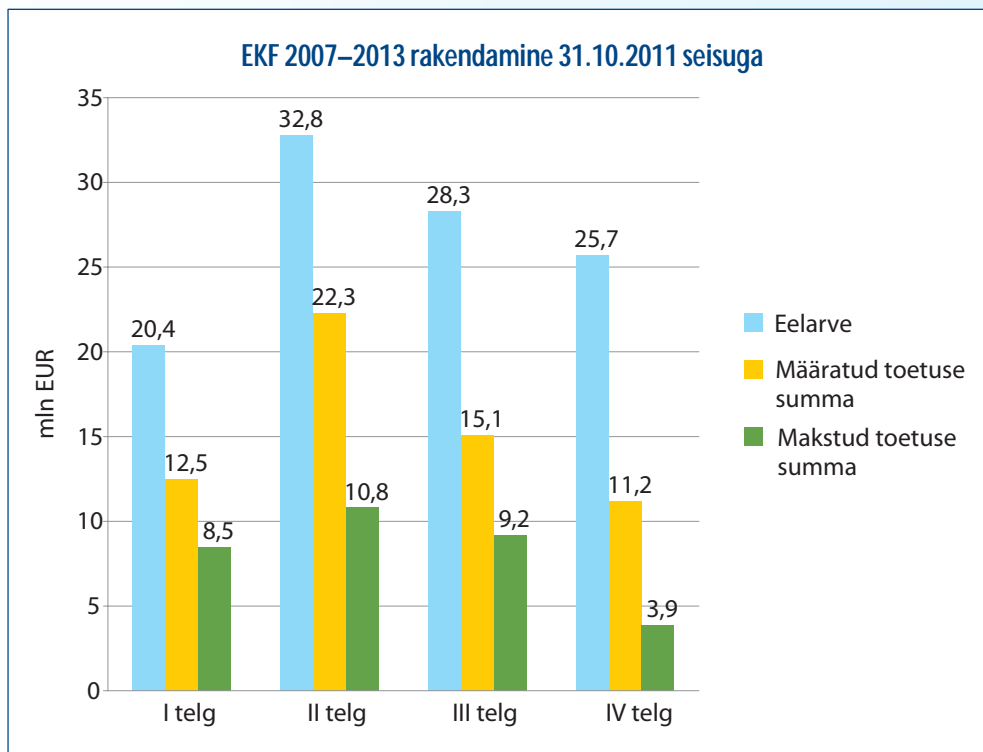
Soodne asend, pikk rannajoon ja siseveekogude rohkus annavad Eestile palju võimalusi mitmekülgseks kalanduse edendamiseks.

2010.a oli Eesti kalalaevastikus 53 Läänemerel püüdvat laeva ja nende kogusaak 79 572 tonni kala, sh 14% saaki tuli rannapüügist. Kaugpüügilaevu oli kuus ja nende osa püügimahust 13%; rahalises vääringus ületab aga kaugpüügi saak oluliselt teiste piirkondade oma. Rannapüügi kalapaate oli registris 873 ja sisevete paate 430. Kalakasvatustest saadi 1% väljapüütud kala kogusest ning sisevetest püüti 3%.

Eesti kaugpüük toimub Atlandil traallaevadega, suurema osa kalast püüavad kutse- lised kalurid aga Läänemerel ja rannapiirkonnas. Töönduslik kalapüük sisevetest toimub Peipsil ja Võrtsjärvel. Kaugpüügil Atlandil püütakse palju krevetti, avamerel on saagiks peamiselt kilu, räim ja tursk. Rannapüügil saadakse enim räime, ahvenat, meritinti, lesta, tuulehaugi, koha, särge; sisevetest ahvenat, latikat, koha, särge, haugi, angerjat, silmu.

Kuna kalavarud on piiratud, reguleeritakse püüki koguseliste kvootidega, ranniku- ja sisevetes püügivahendite arvuga.

Brošüür annab lühikese ülevaate EKF toetusmeetmetest, nende rakendamisest ning toetuste taotlemisest Eestis. Rohkem infot toetuste ning nende taotlemise kohta soovitame lugeda PRIA kodulehelt www.pria.ee kalanduse rubriigist.

Euroopa Kalandusfondilt Eesti kalanduse heaks

Jätkusuutliku kalanduse toetamiseks ja arendamiseks on Euroopa Komisjoni juurde loodud Euroopa Kalandusfond (EKF), Eestis on välja töötatud fondi rakenduskava ning Eesti kalanduse strateegia. Programmiperioodil 2007–2013 saab Eesti kalandus 112,8 mln eurot, sellest 75% tuleb Euroopa Liidult ning 25% Eesti eelarvest.

EKF toetusmeetmeid rakendub Eestis sel perioodil kokku 14. Toetusi menetleb Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA).

2011.a 31.oktoobriks oli PRIA määranud 60,8 mln euro ulatuses (üle 54% eelarvest) EKF toetusi ja välja maksnud 32,4 mln eurot (ligi 29% eelarvest).

Toetused Euroopa Kalandusfondist

I telg – kalalaevastiku kohandamine

Meede 1.1 – Riigiabi kalapüügi alaliseks lõpetamiseks. Kalavarude säästmise ja püügikoormuse vähendamise nimel makstakse EKF toetust kalalaevade riiklikus registris registreeritud ja merel püügil oleva vähemalt 10 a vana kalalaeva lammutamiseks või sihtotstarbe lõplikuks muutmiseks. Sellise laevapere liikmed, kes töötasid sellisel laeval vähemalt 12 kuud kaotavad töö kalalaeval koondamise tõttu ja, saavad taotleda **EKF meetme 1.5 (sotsiaalmajanduslikud meetmed)** toetust kuni 10 000 € töötaja kohta.

Meetme 1.1 taotluste vastuvõtt toimus 2008.a lõpus. Tänapäevaks on enamik toetust saanud laevu registrist kustutatud, üksikud laevad on saanud selleks ajapikendust.

Meede 1.3 – Kalalaeva pardal tehtavad investeeringud ja selektiivsus. Toetust saab kalalaevadel tehtavateks investeeringuteks, mille abil suurendatakse kütusesäästlikkust, parandatakse keskkonna- ja laevaohutustingimusi, laevapere töötingimusi ning püügivahendite selektiivsust.

Toetus on mõeldud traallaevade ja kaugpüügilaevade ümberehitamiseks või uute seadmete ja vahenditega varustamiseks. Toetuse saaja peab olema moderniseeritava kalalaeva omanik või liisingulepingu alusel rentnik, kellele on antud kalalaeva kalapüügiluba püügiks merel.

Toetuse suurus on kuni 40% abikõlblikest kuludest, kuid mitte üle 639 116 € laeva kohta. Toetuse suurus sõltub laeva kogumahutavusest.

Meede 1.4 – Väikesemahuline rannapüük. Toetus aitab rannapüügilaevadel teha investeeringuid, mis on suunatud kütusesäästlikkuse tõstmisele, keskkonna- ja laevaohutustingimuste ning töötingimuste ja püügivahendite selektiivsuse parandamisele.

Toetuse saaja peab olema äriühing või FIE, kes on moderniseeritava kalalaeva omanik või rentnik liisingulepingu alusel ning kellele on antud kaluri kalapüügiluba püügiks merel. Selle meetme raames ei toetata rannapüügilaevu, mis kasutavad püügiks veetavaid püügivahendeid.

Toetust saab kuni 60% abikõlblike kulude maksumusest, maksimummäär sõltub laeva kogumahutavusest.

II telg – vesiviljelus, sisevete kalandus, kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemine ja turustamine

Meede 2.1 – Vesiviljeluse investeeringutoetus. Vesiviljelus on veorganismide kasvatamine tehnoloogiate abil, mis lubavad saada toodangut suuremas mahus kui looduslikud keskkonnatingimused. Eesti kalanduse strateegia seab eesmärgiks suurendada kalakasvatustevõtete tootmismahtu programmiperioodi jooksul vähemalt 90%-ni siseturu nõudlusest ning 3%-ni kogu kalatoodangust. Aastal 2009 oli Eesti vesiviljelustevõtete kogutoodang 904 tonni. Eestis on praegu ligi 20 ettevõtet, mille põhitegevuseks on vesiviljelus.

Toetust saab uute kala- ja vähikasvanduste rajamiseks või olemasolevate rekonstrueerimiseks, laiendamiseks ja tehnosüsteemide muutmiseks.

Meetme määrus kirjutab ette praegu kehtivad kohustuslikud aasta keskmised tootmismahud täisvõimsusel ettevõtetele:

- 100 tonni tuuraliste, lõheliste või ahvenaliste seltsi kuuluvat kala;
- 50 tonni angerjaliste, sägaliste või lestaliste seltsi kuuluvat kala;
- toetatakse ka olemasolevaid karpkala- ja vähikasvandusi, kus karpkala puhul on tiikide pindala vähemalt 10 ha ja vähikasvatuse puhul 3500 m².

Forellitiigid Härjanurme kalakasvanduses

Vesiviljelustoetust saab taotleda mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtte ning alla 750 töötajaga ettevõtja, kelle majanduskäive taotlemisele eelnenud aastal jäi alla 200 mln euro. Toetuse piirmäärad sätestab meetme määrus.

Vesiviljelustoetuse abil on Eestisse rajatud uusi kalakasvatushooneid, rekonstrueeritud on ka olemasolevaid kalakasvandusi.

Meede 2.2 – Sisevete kalanduse investeeringutoetus. Intensiivsem sisepüük toimub Peipsil koos Pihkva- ja Lämmijärvega, ning Võrtsjärvel. Sisevetest püütud kala kogused on merepüügiga võrreldes küll tunduvalt väiksemad, aga kala hind oluliselt kõrgem. Selle tootmissektori laienemist takistavad eelkõige kalavarude säästmiseks seatud püüki piiravad kvoodid ja piirangud püügivahendite arvule.

Toetust saab taotleda segmenti 4S4 kuuluva kalalaeva ümberehitamiseks või uute seadmete ja vahenditega varustamiseks, mis aitab kaasa ohutuse, töötingimuste, hügieenitingimuste või tootekvaliteedi parandamisele, energiakasutuse tõhustamisele või selektiivsuse suurendamisele.

Taotleja (äriühing või FIE) peab olema moderniseeritava kalalaeva omanik või rentnik liisingilepingu alusel ning tal peab olema «Kalapüügiseaduse» alusel saadud kaluri kalapüügiluba püügiks siseveekogus.

Toetust makstakse kuni 60% abikõlblike kulude maksumusest, toetuse piirmäär laeva kohta programmiperioodil sõltub laeva kogumahutavusest.

Kalurid võrgupüügil

Meede 2.3 – Investeeringud töötlemisse ja turustamisse. Toetus on mõeldud kalatoodete ja veetaimede saadusi käitlevate seadmete, tehnoloogiliste liinide (sh tarkvara ja seadmete), laotõstukite, jäätmekäitluse jmt seadmete soetamiseks ja paigaldamiseks. Investeeringud aitavad parandada töötlemistingimusi ja rakendada kaasajaseid tehnoloogiaid, edendada tootearendust ja vähendada töötlemisest tekkivat keskkonnakoormust.

Sel programmiperioodil enam taotluste vastuvõttu ei toimu.

Kõrveküla Kalatööstuse AS on soetanud toetuste abil tehnikat ja seadmeid.

III telg – ühist huvi pakkuvad meetmed

Meede 3.1 – Ühistegevused. Ühisinvesteeringute alameetme raames saavad kilu, räime või vesiviljelustoodete osas tunnustatud tootjaorganisatsioonid toetust külma- ja laohoonete ehitamiseks, mida kasutatakse organisatsiooni liikmete püütud või kasvatatud kala külmutamiseks ja hoidmiseks. Toetust võib saada ka kala käitlemise seadmete jaoks.

Toetust makstakse kuni 75% abikõlblike kulude maksumusest. Püütud kala külmutus- ja laohoonete puhul arvestatakse toetuse suurust ühe tonni külmutatava kala ladustamise mahu põhjal, kuid kokku mitte üle 2 875 024 euro. Vesiviljelustoodangu tarbeks rajatava külma- või laohoonete puhul on toetuse piirmäär 639 116,5 eurot. Toetuse piirmäär sõltub tootjaorganisatsioonile või tema liikmetele määratud kilu ja räime ajaloolise püügiõiguse osakute summast.

Eestis on selle meetme toetusel loodud ja tunnustatud neli tootjaorganisatsiooni, mis esindavad kokku 23 ettevõtjat. Toetuse abil on rajatud ühised külmhooned Paldiskisse, Haapsallu ja Audrusse.

Alates 2007.a on tootjaorganisatsioonid saanud toetust ka sekkumismehhanismi raames: kui turg ei paku kalatoodete eest õiglast hinda, ostab tootjaorganisatsioon oma kaluritel toodangu kokku ja korraldab selle turule viimise hiljem, kui hind on tõusnud.

EKF meetmel 3.1 on ka alameede “Muud ühistegevused”. Toetust saavad sealt taotleda avalik-õiguslikust juriidilisest isikust teadus-, arendus- ja riigiasutused projektidele, mida näeb ette põllumajandusministri kinnitatud toetuse kasutamise kava. Rahastatakse tegevusi, mis aitavad kalavarusid säästvalt majandada, edendada keskkonnasõbralikke selektiivseid püügimeetodeid, parandada toidu kvaliteeti, töötingimusi ja ohutust, korraldada elukestvat õpet, edendada teadlaste ja kalandus-sektori partnerlust jne.

Toetuse suurus on 100% abikõlblike kulude maksumusest, piirmäär sätestatud toetuste kasutamise kavas.

2010.a käivitati projekt kalandussektorile kaasaegse info, oskusteabe, koolituse ja nõuande andmiseks. Tartu Ülikooli Mereinstituudi juurde Pärnus loodi kalanduse info-, koolitus- ja nõuandekeskus, mille üks ülesandeid on nõustajatest ja konsultantidest võrgustiku loomine, sektori nõustamisvajaduse uuring ja nõuandetoodete väljatöötamine.

Meede 3.2 – Veeloomastiku ja taimestiku kaitse ja arendamise toetus on mõeldud teadus-, arendus- ja riigiasutustele toetuse kasutamise kavas kinnitatud projektide elluviimiseks.

Samasugune taotlejate grupp saab toetuse kasutamise kavas kinnitatud projektidele **meetmest 3.5 toetust katseprojektide läbiviimiseks** (nt püügivahendite selektiivsuse parendamine ja katsetamine; alternatiivsete püügimeetodite katsetamine, uuenduslike tehnoloogiate tehnilise teostatavuse katsed jne).

Meede 3.3 – Kalasadamate investeringutoetus rakendub aastal 2012. Toetust saab taotleda kolme Eestis räime ja kilu osas tunnustatud tootjaorganisatsiooni poolt ühiselt asutatud mittetulundusühing, kellele kuulub või kes kasutab kalasadamat õiguslikul alusel.

Kalasadam, mille parendamiseks toetust taotletakse, peab olema kantud riikliku sadamaregistrisse ning talle peab olema väljastatud sadamakood.

Meetme raames toetatakse järgmisi tegevusi kala lossimiseks kasutatavates sadamates või sadamaosades: töötingimuste ja ohutuse parandamine; kalalaevade kütuse, jää, vee ja elektriga varustamine; kalalaevade hooldus- ja remondiseadmete soetamine; jäätmete ladustamine ja töötlemine.

Toetuse suurus on kuni 90% abikõlblike kulude maksumusest.

Meede 3.4 – Uute turgude arendamine ja reklaamikampaaniad. See toetus aitab kalandusettevõtjaid ühendavatel mittetulundusühendustel rahastada reklaamikampaaniate korraldamist, tarbija- ja turu-uuringuid ning messidel ja näitustel osalemist eesmärgiga propageerida kalatooteid ning leida uusi turuväljundeid. Projekt, millele raha taotletakse, peab olema saanud põllumajandusministri kinnituse toetuse kasutamise kavas.

NB! Toetatav tegevus peab olema seotud kogu kalamajanduse või tootegrupi, mitte üksiku ettevõtja või tema toote edendamisega.

Toetust saab kuni 100% abikõlblike kulude maksumusest, piirmäärad sätestab toetuse kasutamise kava.

Selle meetme toetuse abil on Eesti Kalaliit aidanud Eesti kalandusettevõtjatel osaleda aastail 2007–2010 tosinal mainekal rahvusvahelisel kalandusmessil ja leida seal uusi turge.

IV telg – kalanduspiirkondade säästev areng

Meede 4.1 – Kalanduspiirkondade säästev areng. Meede pakub rannikupiirkonnas ning Peipsi ja Võrtsjärve ümbruses koondunud organisatsioonidele-ettevõtjatele võimaluse ühiselt läbi mõelda oma piirkonna kalanduse ja rannakülade tulevik ja koostada piirkonna arengustrateegia. Selles kirjeldatud tegevusi aitab rahastada EKF eeldusel, et arengustrateegia on saanud tegevusgrupi üldkoosoleku kinnituse ja hindamiskomisjoni poolt strateegiale antud punktide põhjal arvutatakse igale piirkonnale strateegia elluviimiseks eelarve.

Eestis on 8 kalanduspiirkonda, mida juhivad piirkondlikud tegevusgrupid. Nad korraldavad ka piirkonna arengustrateegias planeeritud tegevuste elluviimist, viies enda määratud tähtaegadel läbi projektitoetuste taotlusvoore ja hinnates projekte. Projekte saab esitada piirkonna ettevõtja, sihtasutus, MTÜ ja kohalik omavalitsus-

Salme sadam on üks Saaremaal korrastatud väikesamatest

üksus. Projektitoetuse taotlused tuleb esitada oma piirkonna tegevusgrupile selle määratud tähtajal. Teavet saab on tegevusgruppide kodulehtedelt:

MTÜ Saarte Kalandus www.saartekalandus.ee

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond www.vortskalandus.ee

MTÜ Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu www.pkak.ee

MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu www.kalanduskogu.ee

MTÜ Hiiukala www.hiiukala.org

MTÜ Läänemaa Rannakalanduse Selts www.lrs.ee

MTÜ Harju Kalandusühing www.harjukalandus.ee

MTÜ Virumaa Rannakalurite Ühing www.vrky.ee

Selle meetme raames saab toetust kalasadamate ja lossimiskohtade uuendamiseks - selleks on eraldatud veidi üle poole meetme eelarvest. Toetatavateks tegevusteks on ka kalandustoodete töötlemine ja turustamine tootjalt tarbijale, kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaselustamine, ettevõtlike mitmekesistamine ja koolitustegevused.

Erinevatele tegevustele on ette nähtud erinevad toetuse määrad, samuti sõltub toetusmäär taotleja staatusest.

Maksimaalne toetussumma ühe taotleja kohta on 191 734,96 eurot kalendriaastas ning 447 381,55 eurot kogu programmiperioodil.

Saaremaal on jõutud selle toetuse abil juba mitu väikesadamat korda teha. Sadamates on tehtud süvendustöid, rekonstrueeritud sadamakaisid ja ehitatud kaluritele olmehooneid, et parandada kutseliste kalurite töötingimusi.

Kuidas taotleda PRIAst toetusi?

Euroopa Kalandusfondi meetmete toetustaotlusi võtab vastu ja menetleb PRIA, kes teeb ka toetuse määramise ja maksmise otsused ja kontrollib raha sihipärasest kasutamist (erinev on meetme 4.1 „Kalanduspiirkondade säästev areng“ menetlus, seda kirjeldas eelmine alapeatükk).

Meetmete eelarved kinnitab põllumajandusministeerium, kus koostatakse ka määrused kõigi meetmete rakendamise üksikasjalike tingimustega. Et õigusaktide sisu hõlpsamini arusaadav oleks, on PRIA koostanud juhendid „Abiks taotlejale“.

Taotlemiseks vajalikud õigusaktid, juhised, vormid jmt on avaldatud PRIA kodulehel www.pria.ee rubriigis *Kalandus*. Erinevate meetmete toetustaotlusi võetakse vastu erinevatel perioodidel. Täpsed ajad ja kohad teatab PRIA kodulehel toetuste ajakavas (vt rubriik *Teadmiseks*) ning 30 päeva enne taotlusvooru algust Ametlikes Teadaannetes.

- Kõigepealt tutvuge PRIA kodulehel meetmete kirjeldustega ja selgitage välja, milliseid toetusi oleks teil üldse võimalik saada. Pöörake kindlasti tähelepanu sellele, millised nõuded kehtivad erinevate meetmete puhul toetuse saajale ja ettevõtte majandusnäitajatele ning millised kulutused on üldse abikõlblikud.
- Soovitame investeeringute kavandajatel läbi mõelda oma 5–6 aasta tegevus arvestusega, et toetuse abil saadud objekte tuleb säilitada ja sihipäraselt kasutada 5 a jooksul pärast PRIAst viimase toetuseosa kättesaamist. Kala-sadamate ja lossimiskohtade puhul on see tähtaeg 15 aastat. Selle nõude täitmist kontrollitakse.
- Täpsed toetuste määrad saate teada meetmete määrustest – paljudel juhtudel sõltuvad need taotleja staatusest, laeva kogumahutavusest, investeeringu sisust jmt.
- Taotlus tuleb täita vormide kohaselt. Uurige aegsasti meetme määrusest (või „Abiks taotlejast“), milliseid lisadokumente võib taotluse juurde vaja olla – nende hankimine võib aega võtta.

Traallaevu aitab toetus kaasajastada

- Kui taotlus on PRIAsse laekunud, kontrollime dokumente põhjalikult, sest toetusi tohib määrata vaid nõuetekohaste taotluste alusel. Hinnatakse ka planeeritud tegevuste ja projektide realistlikkust, hinnapakumiste sisu jne. Vajadusel kasutab PRIA hindamisel ekspertide abi. Kui toetusesoove on rohkem kui eelarve neid rahuldada võimaldab, koostatakse projektide hindamistulemuste põhjal paremusjärjestus.
- Palume arvestada, et investeeringutoetust ei saa te kätte kohe toetuse määramise ajal, vaid siis, kui investeering on teil endal ellu viidud, kulud tasutud ning PRIAle selle kohta dokumendid esitatud. Sõltuvalt projekti sisust võib seda teoks teha etappiisiliselt kindla tähtaja jooksul (1–2 aastat).

Erandiks on meede 4.1, kus võib toetuse kätte saada ka osaliselt tasutud kuludokumentide alusel, tasudes esialgu teenusepakkujale vaid omaosaluse suuruse summa. Selleks tuleb teenusepakkujaga ise kokkulepe saavutada. Projektide omaosalust võib rahastada kapitalirendi (liisingu) abil.

- Toetust tuleb kasutada täpselt nii, nagu taotluses kirjeldasite. Kui selgub, et projektis tuleb teha sisulisi muudatusi, siis on vaja need kindlasti PRIAga kooskõlastada; kõiki muudatusi PRIA kahjuks kooskõlastada ei saa. Poolleiolev projekt, millele on osa toetust juba kätte saadud, tuleb tähtaegselt lõpule viia, vastasel juhul jääb eesmärk täitmata ja toetus tuleb tagasi maksta
- Palume kindlasti meeles pidada, et EKF toetuse abil valminud või soetatud objektid trükisest ja kontorimööblist kalavõrgu ning külmhooneni tuleb tähistada EKFi ja Euroopa Liidu kaksiklogoga (kleebis, infosilt, stend vms).

Kui tegevuste kavandamine, äriplaani koostamine ja toetustaotluse dokumentide kokkupanek tundub liiga keeruline, siis soovib PRIA pöörduda asjatundliku nõu ja abi saamiseks vajalikus valdkonnas spetsialiseerunud konsulendi poole. Konsulentide kontakte saate Eesti põllu- ja maamajanduse nõuandeteenistuse infoportaalist www.pikk.ee ning kalanduse teabekeskuse kodulehelt www.kalateave.ee.

Üldist infot kalandustoetuste kohta võib küsida PRIA maakondlikest teenindusbüroodest (kontaktid leiate PRIA kodulehelt) ning kalandustoetuste büroost telefonil 737 1378 või e-kirjaga aadressil kalandus@pria.ee.

Edukat taotlemist!

Kalandustoetuste büroo tel 737 1378
e-post kalandus@pria.ee
PRIA keskus – Narva mnt 3, Tartu 51009
Koduleht www.pria.ee
Üldtelefon 737 1200, faks 737 1201
Investeeringutoetuste infotelefon 737 7678

*Koostanud Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (PRIA)
kalandustoetuste büroo ja teabeosakond*

*Väljaandja PRIA 2011
Kujundus ja trükk OÜ Paar*

